

ข่าวสารด้านการเกษตรสหภาพยุโรป

สถานการณ์ | ภาวะภัย | แนวโน้มในตลาดอาหารและสินค้าเกษตรยุโรป

ยุทธศาสตร์การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศฉบับใหม่ของสหภาพยุโรป

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นปัญหาทางสิ่งแวดล้อมที่มีความเกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิตทุกชนิด ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทำให้โลกมีอุณหภูมิสูงขึ้น เกิดคลื่นความร้อน ไฟป่า ภัยแล้ง ระบบนิเวศเสื่อมโทรม ความหลากหลายทางชีวภาพลดลง น้ำทะเลเป็นกรด (อันเนื่องมาจากการมีคาร์บอนไดออกไซด์ในน้ำสูง) และระดับน้ำทะเลสูงขึ้น ซึ่งสร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจ สุขภาพ และความเป็นอยู่ของมนุษย์ รวมทั้งยังส่งผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงทางอาหารอย่างรุนแรง

จากข้อมูลสถิติพบว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจของสหภาพยุโรปประมาณ 4.4 แสนล้านบาท และหากยังไม่สามารถหยุดยั้ง/ชะลอการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลกได้ (ไม่เกินกว่า 3 องศาเซลเซียส) อาจทำให้เศรษฐกิจมีความสูญเสียเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 6.2 ล้านล้านบาท/ปี หรือร้อยละ 1.36 ของ GDP สหภาพยุโรป

แม้ว่าสหภาพยุโรปจะมีความมุ่งมั่นในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ตามความตกลงปารีส แต่สหภาพยุโรปยังคงได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ โดยเมื่อวันที่ 24 ก.พ. 64 สหภาพยุโรปได้ออก “ยุทธศาสตร์การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศฉบับใหม่ (The new EU Strategy on Adaptation to Climate change)” ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ระยะยาวในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate-resilience) และผลกระทบที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

ยุทธศาสตร์ฯ ฉบับใหม่มีความสอดคล้องกับความตกลงปารีส (Paris Agreement) กฎหมายสภาพภูมิอากาศ (Climate Law) และนโยบาย Green Deal ของสหภาพยุโรป โดยเน้นการปรับตัวอย่างชาญฉลาด รวดเร็ว

และเป็นระบบมากขึ้น (making adaptation smarter, swifter and more systemic) รวมทั้งเร่งรัดการจัดทำความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (stepping up international action for climate resilience) ทั้งนี้ แนวทางการดำเนินงานของสหภาพยุโรปเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวมีดังนี้

1. การปรับตัวอย่างชาญฉลาด (smarter adaptation)

1.1 พัฒนาความรู้และความพร้อมของข้อมูล โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการข้อมูล เพื่อช่วยในการตัดสินใจและสร้างความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ระบบนิเวศ กับบทบาทของระบบนิเวศให้ดีขึ้น

1.2 พัฒนาข้อมูลความเสี่ยง/ความสูญเสียจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศให้แม่นยำมากยิ่งขึ้น สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในการจัดเก็บ รวบรวม และแบ่งปันข้อมูล รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้น

1.3 ปรับปรุงและขยายแพลตฟอร์ม Climate-ADAPT ของสหภาพยุโรป เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมและเผยแพร่ความรู้ แนวทางปฏิบัติที่ดี/วิธีในการปรับตัว รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อสุขภาพ (Climate and Health Observatory)

2. การปรับตัวให้เร็วขึ้น (faster adaptation)

2.1 เร่งพัฒนาองค์ความรู้เพื่อนำไปสู่แนวทางการปรับตัวที่เหมาะสม

2.2 เพิ่มการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่จะช่วยป้องกัน รับมือ หรือลดความเสี่ยง (climate-related risk) และความสูญเสียจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

2.3 สนับสนุนการประกันความเสียหายจากภัยธรรมชาติ (natural disaster insurance) เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากภัยพิบัติอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

2.4 รับรองการมีน้ำดื่มที่สะอาดอย่างเพียงพอ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการใช้น้ำอย่างชาญฉลาด ยั่งยืน ลดการใช้น้ำ/ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำกลับมาใช้ใหม่ รวมทั้งส่งเสริมระบบการผลิตทางการเกษตรที่ทันสมัย

3. การปรับตัวที่เป็นระบบมากยิ่งขึ้น (more systemic adaptation)

3.1 พัฒนายุทธศาสตร์และแผนการปรับตัวในทุกระดับ มีระบบติดตามรายงาน และประเมินผลจากการใช้มาตรการต่าง ๆ

3.2 สร้างความยืดหยุ่นในการปรับตัวให้แก่ท้องถิ่นและปัจเจกบุคคลผ่านการให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน ส่งเสริมให้หน่วยงานในภูมิภาคมีส่วนร่วม และการนำวิธีการปรับตัวที่ชาญฉลาดมาใช้ให้เหมาะสม รวมทั้งพัฒนาการศึกษา การฝึกอบรม และการเสริมสร้างทักษะแก่แรงงานเพื่อเพิ่มโอกาสในการทำงานด้านการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

3.3 ผนวกการสร้างภูมิคุ้มกันด้านสภาพภูมิอากาศในกรอบนโยบายการคลังของประเทศ เพื่อจัดเตรียมงบประมาณสำหรับกรณีที่เกิดภัยพิบัติจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเกิดขึ้น

3.4 สนับสนุนแนวทางการปรับตัวกับธรรมชาติ (nature-based solutions for adaptation) ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ อาทิ การปกป้องและฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ ป่าพรุ ระบบนิเวศทางทะเล และชายฝั่ง เพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมือง รวมทั้งการบริหารจัดการป่าไม้และทำเกษตรอย่างยั่งยืน

4. ส่งเสริมการดำเนินงานระหว่างประเทศเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

4.1 สนับสนุนการเสริมสร้างความยืดหยุ่นและความพร้อมในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระหว่างประเทศ อาทิ เพิ่มขีดความสามารถในการบริหารและประเมินความเสี่ยง ปรับปรุงวิธีการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งพัฒนาแผนปรับตัวที่สอดคล้องกับความจำเป็นและความเปราะบางของประเทศ

4.2 เพิ่มความช่วยเหลือด้านการเงินในการดำเนินงานด้านสภาพภูมิอากาศ โดยสหภาพยุโรปจะให้ความช่วยเหลือไปยังประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (LDCs) และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก (SIDS) ช่วยเหลือประเทศพันธมิตรในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการปรับตัว (อาทิ Green Climate Fund และ Adaptation Fund) และสนับสนุนการลงทุนที่ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันด้านสภาพภูมิอากาศ

4.3 เสริมสร้างความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนข้อมูลการปรับตัวระดับโลก แบ่งปันแนวทางการแก้ไข/ประสบการณ์ของสหภาพยุโรป รวมทั้งใช้ประโยชน์จากโครงการสังเกตการณ์โลกของสหภาพยุโรป (Copernicus)

เพื่อช่วยเหลือประเทศพันธมิตรในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ประเมินความเสี่ยงและเตรียมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ขั้นตอนต่อไป (next step)

คณะกรรมการธิการยุโรปจะนำยุทธศาสตร์การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พร้อมด้วยแนวทางการปฏิบัติข้างต้น เสนอต่อประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ในการประชุม Environmental Council ในเดือนมิถุนายน 2564 เพื่อพิจารณาหาข้อสรุปต่อไป

ยุทธศาสตร์ฯ ฉบับใหม่ของสหภาพยุโรปจะปรับเปลี่ยนทิศทางการดำเนินงานจากการทำความเข้าใจปัญหาไปสู่ “การพัฒนาแนวทางแก้ไข” และเปลี่ยนจากการวางแผนไปสู่ “การลงมือปฏิบัติจริง” โดยสหภาพยุโรปเห็นว่า โลกยังสามารถต่อสู้และเตรียมความพร้อมในการรับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยอาศัยการปรับตัวที่ชาญฉลาด รวดเร็ว และเป็นระบบ รวมทั้งเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ และให้ความช่วยเหลือประเทศที่ยังขาดความสามารถในการปรับตัว เพื่อให้ทุกภูมิภาคมีภูมิคุ้มกันด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไปด้วยกัน ผู้สนใจสามารถศึกษายุทธศาสตร์ฉบับเต็มได้ที่ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_663

ภาคการเกษตรเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเป็นภาคที่ได้รับผลกระทบจากโลกร้อนโดยตรง ทำให้การเพาะปลูกเสียหาย ผลผลิตไม่แน่นอน จำนวนสัตว์น้ำลดลง และเกิดโรคระบาดที่มาจากสัตว์อย่างบ่อยครั้ง จึงจำเป็นต้องเตรียมมาตรการและแนวทางในการปรับตัวสำหรับภาคเกษตร ทั้งด้านองค์ความรู้ การวิจัยพันธุ์พืชและสัตว์ และการสนับสนุนการทำเกษตรที่ส่งผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศลดลง อาทิ การทำเกษตรอย่างยั่งยืน ระบบนิเวศเกษตร วนเกษตร การทำฟาร์มคาร์บอน และการทำเกษตรความแม่นยำสูง รวมทั้งกระตุ้นให้ประชาชนหันมาสนับสนุนการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหาร ที่ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมและปล่อยก๊าซคาร์บอนต่ำ

เอกสารอ้างอิง

- เอกสาร Communication เรื่อง “Forging a climate-resilient Europe - the new EU Strategy on Adaptation to Climate Change”
- Q & A : New EU strategy on Adaptation to climate change จากเว็บไซต์ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_21_664